

WIEDZA - RAPORTY - DIAGNOZY - ANALIZY - PRZYKŁADY

C z a s o p i s m o

EKONOMIA I ZARZĄDZANIE

EDYCJA POLSKA

Dwumiesięcznik

**WYZWANIA DLA POLITYKI
ZAGRANICZNEJ POLSKI**

**KLIMAT INWESTYCYJNY
A BEZPOŚREDNIE
INWESTYCJE ZAGRANICZNE**

**MOTYWY I BARIERY
PODEJMOWANIA BEZPOŚREDNICH
INWESTYCJI ZAGRANICZNYCH**

**BANKOWOŚĆ ISLAMSKA
RYZIKO CZY SZANSA DLA
PROBLEMÓW
FINANSOWYCH ŚWIATA?**

**"ENTREPRENEURIAL UNIVERSITY"
IN CO-OPERATION
WITH ITS STAKEHOLDERS**

KAPITAŁ SPOŁECZNY

eBook

Drodzy Czytelnicy!

Częstotliwość: 6 numerów/rok

ISSN: 2084-963X

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie to dwumiesięcznik, recenzowane czasopismo akademickie, wydawane od 2012 roku.

Celem Czasopisma jest opublikować i promować artykuły, które prezentują oryginalne prace badawcze, dyskusje naukowe i które będą miały długoterminowy wpływ na badania z Dziedzin nauk ekonomicznych, a w tym ekonomii i zarządzania.

Analityczne, interpretacyjne i empiryczne badania odnoszą się do wielu obszarów, w tym teorii monetarnej, polityki fiskalnej, ekonomii pracy, rozwoju mikro- i teorii makroekonomii, handlu międzynarodowego i finansów, organizacji przemysłowej i społecznej ekonomii, a także ku nowoczesnej ekonomii dobrobytu, organizacji i zarządzania, innowacji, gospodarki i administracji publicznej, turystyki i rekreacji, logistyki, towaroznawstwa, informatyki i ekonometrii.

Czasopismo publikuje również wybrane informacje gospodarcze, polityczne, biznesowe, jak również z zakresu ekologii i ochrony środowiska.

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie to lektura dla wszystkich ekonomistów chcących nadążyć za nowym materiałem w nowych badaniach w dyscyplinie.

Dear Readers!

Frequency: 6 issues/year

ISSN: 2084-963X

The Journal Economy and Management is a bimonthly peer-reviewed academic journal. It covers both theoretical and empirical economics. It was established in 2012.

The Journal aims to publish articles that presents original, discussion research papers in a field of economics and management. Highly selective, widely cited articles of current relevance that will have a long-term impact on economics research.

The analytical, interpretive, and empirical studies in a number of areas including monetary theory, fiscal policy, labour economics, development, micro- and macroeconomic theory, international trade and finance, industrial organization, social economics and also to modern economics prosperity.

The Journal publish also about management of organization, R&D, innovation and about current economic, political and business information from selected countries, as well as about ecology and environmental protection..

The Journal Economy and Management are essential reading for all economists wishing to keep up with substantive new research in the discipline.

**Redakcja Czasopisma
Editorial Office Board**

Redaktor Naczelny / Editor in Chief: Mgr Aleksandra Fudali

Redaktor Naukowy / Editor of the Scientific: Prof. dr hab. Jerzy Olszewski prof. nadzw.
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Komitet Naukowy / The Scientific Committee:

Prof. UG dr hab. Sylwia Pangsy-Kania Uniwersytet Gdański,
Prof. dr hab. Włodzimierz Szpringer Uniwersytet Warszawski,
Prof. zw. dr hab. Jerzy Kisielnicki Uniwersytet Warszawski,
Prof. UW dr hab. Grzegorz Karasiewicz Uniwersytet Warszawski,
Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek Uniwersytet Zielonogórski

Recenzent naukowy Czasopisma/ Scientific reviewer of the Journal:

Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek,
Prof. US dr hab. Joanna Wiśniewska,
Prof. US dr hab. Krzysztof Janasz

Wydawnictwo / Publishing House:

Naukowe Wydawnictwo IVG

Naukowe Wydawnictwo IVG
Scientific Publishing House IVG
St. Cyfrowa 6, Szczecin 71-441,
POLAND
www.wydawnictwoivg.pl biuro@wydawnictwoivg.pl

© Copyright

GROUPIVG.COM

Groupivg.com
www.groupivg.com biuro@groupivg.com

Dystrybucja w kraju i międzynarodowa
Distribution national and international

Dystrybucja w kraju OPEN ACCESS
Distribution national OPEN ACCESS

Biblioteka Główna Uniwersytetu M. Curie-Skłodowskiej, Biblioteka Uniwersytecka w Łodzi, Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Biblioteka Główna UE w Poznaniu, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, Biblioteka Śląska, Biblioteka Publiczna w Warszawie, Książnica Pomorska im. S. Staszica, Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego, Biblioteka Uniwersytecka KUL, Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego, Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego, Biblioteka Politechniki Białostockiej, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Biblioteka Uniwersytecka Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka SGH w Warszawie, Podkarpacka Szkoła Wyższa Im. Bł. Ks. Wł. Fin dysza w Jaśle, Biblioteka Główna Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie Centrum Informacji Biznesowej i Europejskiej, Biblioteka Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Czasopismo indeksowane jest w Bazach naukowych
The Journal is indexing in Database Research

EBSCO Publishing, BazEkon, BazHum, BazTech, Wirtualna Biblioteka Nauki ICM UW, ICI Journals Master List

Prenumerata / Subscription

Naukowe Wydawnictwo IVG
Scientific Publishing House IVG
www.wydawnictwoivg.pl biuro@wydawnictwoivg.pl

ISSN 2084-963X

Czasopismo Ekonomia i Zarządzanie nr 5/2015
The Journal Economy and Management no 5/2015

Data wydania / Date of issue: 15.09.2015 r.

Artykuł naukowy dodatkowo został opublikowany w OPEN ACCESS na stronie Czasopisma EiZ www.eiz.groupivg.com

Scientific article was published in OPEN ACCESS on web page *Journal Economy and Management* www.eiz.groupivg.com

©Materiał chroniony prawem autorskim - zasady przedruków określa:

Regulamin korzystania z serwisu i artykułu

[Zakup licencji](#)

Klimat inwestycyjny a bezpośrednio inwestycje zagraniczne

Wprowadzenie

Dynamiczny rozwój i przekształcenia w gospodarce światowej sprawiły, że tradycyjny model działalności gospodarczej staje się coraz bardziej nieprzystający do rzeczywistości. Obserwowane zmiany wynikają z szybkiego obiegu informacji, przepływów kapitału i rosnącej złożoności firm czy też korporacji międzynarodowych. Wskazuje się, że gospodarka rozwija się za pomocą trzech współwystępujących sił: wiedzy, globalizacji i zmian. Druga połowa poprzedniego wieku oraz pierwsze lata obecnego, cechują się rosnącym międzynarodowym przepływem szeroko rozumianego kapitału, w którego skład wchodzi także bezpośrednio inwestycje zagraniczne (BIZ). Decyzje firm dotyczące lokalizacji BIZ podejmowane są na podstawie wielu różnorodnych czynników, wśród których szczególnie miejsce zajmuje klimat inwestycyjny kraju goszczącego. Termin ten dotyczy ogółu warunków makroekonomicznych, polityczno-prawnych oraz społeczno-kulturowych, istotnych z punktu widzenia podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji bezpośrednio na danym obszarze.

Celem niniejszego artykułu jest określenie współzależności pomiędzy klimatem inwestycyjnym a bezpośrednio inwestycjami zagranicznymi.

Rola klimatu inwestycyjnego w przyciąganiu bezpośrednich inwestycji zagranicznych

Jednym z podstawowych warunków wzrostu gospodarczego, jak i konkurencyjności gospodarki krajowej, są inwestycje. Składają się na nie zarówno inwestycje krajowe i zagraniczne. W gospodarkach rozwijających się oraz gospodarkach transformujących się, zauważa się powszechny niedobór kapitału krajowego, więc źródłem wzrostu inwestycji mogą być środki zagraniczne [World Investment Report 2013, s. 80]. Głównym celem badań klimatu inwestycyjnego jest próba jego oceny, identyfikacji czynników go kształtujących oraz optymalnego doboru zmiennych, które określają te czynniki [Lizińska 2012, s. 42]. Interesujące są również związki pomiędzy poprawą klimatu inwestycyjnego, bądź jego poszczególnych składników, a napływami bezpośrednich inwestycji zagranicznych. G. Kochendorfer-Lucius i B. Plesovic [2005, s. 22-23] podkreślają rolę klimatu inwestycyjnego danego państwa w kształtowaniu jego wzrostu gospodarczego, a co za tym idzie identyfikują zróżnicowane podejścia w temacie rozwoju gospodarczego na podstawie klimatu inwestycyjnego. W innych badaniach S. Kikieri i współautorzy [Kikieri, Kenyon, Palmade, s. 55-56] wskazują, że należy wykorzystywać szeroki i coraz bardziej powiększający się wachlarz narzędzi, które pozwolą zdiagnozować i porównać ograniczenia, ze względu na zróżnicowania w oddziaływaniu zmian determinant BIZ w poszczególnych krajach lub względem określonych podmiotów. Dzięki temu wprowadzenie reform, które mają na celu poprawę klimatu inwestycyjnego będzie sprawniejsze. Na podstawie badań Banku Światowego, Hallward'a-Driemeier'a i Stewart'a [Hallward-Driemeier, Stewart 2005, s. 1-24], oceniających klimat inwestycyjny, uwzględniane są subiektywne opinie przedsiębiorców odnoszące się do postrzeganych ograniczeń oraz obiektywne wskaźniki warunków prowadzenia działalności, m.in. przestępczość, zabezpieczenie praw majątkowych, jakość infrastruktury, obciążenia, dostęp do źródeł finansowania. Autorzy wskazują na fakt, że ich badania oparte na tak zdzywersyfikowanej metodyce, mające na celu udoskonalenie metod oceny klimatu inwestycyjnego, są bardzo ważnym krokiem w badaniach dotyczących tego aspektu. Zachęty inwestycyjne są ważnym elementem, który kształtuje klimat inwestycyjny w poszczególnych gospodarkach. Istota tego problemu

wynika m.in. z konkurencji w zakresie pozyskiwania bezpośrednich inwestycji zagranicznych pomiędzy poszczególnymi gospodarkami. Może to rodzić pozytywne skutki, gdy konkurencja ta zachęca rządy krajów do doskonalenia strategii promocji inwestycji, ale zachęty te mogą równocześnie zapoczątkować zakłócenia gospodarcze oraz generować z nich duże koszty pomocy publicznej i koszty administracyjne [Lizińska 2012, s. 44]. Jednocześnie trudno jest określić, czy wzrost dobrobytu, który wynika ze wzrostu BIZ, uzyskanego w wyniku zachęt odbywa się kosztem pozostałych krajów czy zwiększenia dobrobytu na świecie. Dalsze zachęcanie inwestorów zagranicznych do lokowania kapitału w poszczególnych krajach, może doprowadzić do dysproporcji w międzypaństwowych alokacjach inwestycji [Oman 2000, s. 27]. Następnie nasuwa się pytanie, czy taka konkurencja między krajami, które starają się pozyskać bezpośrednie inwestycje zagraniczne za pomocą zachęt, nie będzie prowadzić do tzw. dylematu więźnia. Ch. Oman zaznacza, że należy zdecydować czy konieczne jest współdziałanie rządów w celu ograniczenia konkurencji, czy też jej negatywnych skutków. Dobrym przykładem są doświadczenia europejskie, gdzie taka rywalizacja między krajami może być ograniczona lub wyeliminowana poprzez rozwiązania, które zostały skutecznie narzucone przez Komisję Europejską. Mogą one być kluczowymi wskazówkami np. w kwestii transparentności metod stosowanych w zachętach finansowych wobec napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych, w przeciwieństwie do zachęt typowo podatkowych. Dla potencjalnych inwestorów zachęty finansowe są widoczne i łatwe do zrozumienia, a dodatkowo cechują się elastycznością i łatwością w zarządzaniu oraz monitorowaniu. Podejście Unii Europejskiej w zakresie kontrolowania zachęt w kontekście ujawniania się „dylematu więźnia” wprowadza przepisy prawne, które zarówno dają w pewnym stopniu swobodę w oferowaniu zachęt inwestycyjnych przez poszczególne państwa, jak i pozwalają na pewnego rodzaju autonomię organu nadzorczego, który za pomocą przepisów kontroli sądowej, ustanawia procedury związane z egzekwowaniem postanowień i sankcje. Klimat inwestycyjny nowych państw członkowskich UE został silnie wzmocniony, szczególnie w kontekście napływu BIZ, ze względu na fakt, że kraje te zostały wprowadzone do jednolitego rynku europejskiego. Poprzez proces harmonizacji, przeprowadzony na podstawie wytycznych UE, w wielu dziedzinach wprowadził pożądany dla inwestorów zagranicznych element,

którym jest przejrzystość i stabilność reguł gospodarczych [Lizińska 2012, s. 45].

Zbiorną teorię opisującą związki pomiędzy rozwojem ekonomicznym a kształtowaniem atrakcyjności inwestycyjnej oraz wpływu na te procesy bezpośrednich inwestycji zagranicznych sformułował T. Ozawa [2012, s. 27-54]. Wskazuje na wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na dynamiczne zmiany komparatywne na przykładzie etapów rozwoju gospodarki japońskiej i przemian zachodzących w jej strukturze przemysłowej, wyszczególniając cztery następujące fazy:

(1) I etap - ekspansja pracochłonnego przemysłu tekstylnego oraz pozostałych przemysłów lekkich jako wiodących sektorów przemysłu o niskich kosztach siły roboczej oraz napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych ukierunkowanych na tanią siłę roboczą w typowych pracochłonnych przemysłach;

(2) II etap - modernizacja przemysłu ciężkiego i chemicznego, opartego na ekonomii skali rozwoju przemysłu produkcji stali, produktów pochodnych ropy naftowej oraz syntetyków. W przemyśle japońskim pojawiły się zaawansowane technologie, głównie ze względu na zakup licencji, a następnie postępowało przyciąganie kapitału obcego i wchodzenie w spółki z inwestorami zagranicznymi;

(3) III etap - masowa produkcja konsumpcyjnych dóbr trwałych bazujących na montażu, takich jak samochody i początkowa generacja dóbr elektronicznych i elektrycznych. Temu zamysłowi towarzyszył odpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych z Japonii, głównie do Europy i Stanów Zjednoczonych Ameryki;

(4) IV etap – opiera się na mechatronice, przemyśle komputerowym o dużym stopniu zróżnicowania wyrobów, silnie nasyconych technologiami typu B+R, takie jak elektronika najnowszej generacji, nowe materiały, precyzyjne wyroby chemiczne i zaawansowane mikrochipy.

Poszczególne etapy transformacji strukturalnej cechuje specyficzny związek z bezpośrednimi inwestycjami zagranicznymi [Starzyńska 2012, s. 66-67]. W czasie I etapu BIZ mogą być identyfikowane jako *offshare*, inwestycje poszukujące taniej siły roboczej bądź produkcji. Etap II cechuje się inwestycjami poszukującymi zasobów i „czyszczącymi kraje”, natomiast w etapie III można zaobserwować inwestycje o charakterze montażowo-

transplantacyjnym. W IV etapie obserwuje się inwestycje poszukujące strategicznych aliansów.

Obecnie najbardziej rozwinięte gospodarki są na etapie tzw. rozwoju innowacyjnego. Zdobywcze rewolucji technologicznej ICT i liberalizacja są przez nie szeroko wykorzystywane w celu zapewnienia sobie przewagi konkurencyjnej. Zwiększają one nakłady na edukację, B+R oraz na ochronę zdrowia i ubezpieczenia społeczne. Na forach międzynarodowych forsowana jest przez nie ochrona szeroko rozumianej własności intelektualnej [Bossak 2013, s. 188]. W literaturze przedmiotu podkreśla się również rolę regionu jako miejsca lokowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Określa się go jako specyficzne środowisko funkcjonowania inwestorów zagranicznych, ale także jako odbiorcę jego działań [Kłysik-Uryszek 2010, s. 67-79].

Efektywność inwestycji zagranicznych jest uwarunkowana w dużej mierze czynnikami oferowanymi przez daną lokalizację. Warunki te rozpatruje się w skali makro i mikro. Skale makro utożsamia się przeważnie z otoczeniem biznesowym oraz klimatem inwestycyjnym, chociaż istotnymi aspektami są także uwarunkowania kulturowe. Otoczenie mikroekonomiczne utożsamiane jest natomiast przez to, co tworzą lokalni kooperanci, konkurenci oraz klienci. Efekty działania BIZ w danej gospodarce są zauważalne na wielu płaszczyznach. Ze względu na dostrzegane pozytywne efekty w jednej sferze i negatywne w innej, bardzo trudno wskazać ogólną i jednoznaczną ocenę. W krajach rozwijających się, w których napływ BIZ jest wciąż warunkiem koniecznym dalszego rozwoju, szeroko pojmowana polityka konkurencji, która wpływa także na klimat inwestycyjny, musi być szczególnie elastyczna. Musi godzić cele i priorytety długo i krótkoterminowe takie jak: rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, bezpieczeństwo ekonomiczne, innowacyjność, ochrona praw pracowniczych [Michalski 2009, s. 93]. Bardzo często rozważa się czy przyciągać inwestorów poprzez różnego rodzaju granty, bądź inne korzyści czy też zapewnienie pożądanemu inwestorowi ochrony poprzez zastosowanie ograniczeń w handlu. Takie działania są określane mianem równania w dół, co wiąże się z coraz mniejszymi standardami, a nawet ich całkowitym zaniknięciem i możliwością napotkania się na oskarżenia o stosowanie dumpingu socjalnego, podatkowego, płacowego czy ekologicznego [Niemiec 2005, s. 335-346].

Znaczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych dla klimatu inwestycyjnego kraju goszczącego

Bezpośrednie inwestycje zagraniczne determinują zmiany w inwestycjach krajowych. Po pierwsze, wzrost konkurencji na skutek BIZ może wypychać inwestycje lokalne, szczególnie wtedy gdy bezpośrednie inwestycje zagraniczne korzystają z tych samych źródeł finansowania co firmy krajowe, z drugiej strony może to być także czynnik stymulujący poprzez tworzenia przyjaznego środowiska biznesowego, transfer nowoczesnych technologii oraz rozprzestrzenianie pozytywnych wzorców biznesowych [Kłysik-Uryszek 2010, s. 82]. Po drugie, jeśli przedsiębiorstwa lokalne podejmą się walki z konkurencją lub przeniosą swą działalność do branż, w której posiadają przewagę konkurencyjną nad inwestorami zagranicznymi, przewiduje się, że inwestycje krajowe nie spadną, a także w dłuższym okresie zaczną wzrastać. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że kapitał społeczny przyciąga bezpośrednio inwestycje zagraniczne, a z drugiej strony BIZ przyczyniają się do rozwoju kapitału ludzkiego w kraju przyjmującym [Jagiello 2012, s. 261]. W kontekście kapitału ludzkiego w Polsce napływ BIZ działa dwukierunkowo: po pierwsze przyczynia się do podnoszenia poziomu kapitału ludzkiego ze względu na transfer modelu kulturowego, a z drugiej strony rosnący poziom kapitału ludzkiego może być postrzegany jako determinanta atrakcyjności inwestycyjnej. Aktualnie w literaturze przedmiotu zauważa się powszechny pogląd o przewadze korzyści bezpośrednich inwestycji zagranicznych nad ich negatywnymi skutkami. Ostateczny efekt wpływu BIZ na klimat inwestycyjny zależy od wielu czynników, takich jak [Kłysik-Uryszek 2010, s. 82]: rodzaj BIZ, motywu wejścia, regulacji prawnych w kraju przyjmującym, okresu czasu, w jakim dana sytuacja jest analizowana czy też zaawansowania technologicznego danego kraju.

Podsumowanie

Klimat inwestycyjny stanowi kluczową determinantę w procesie przyciągania bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Im wyższy jest poziom klimatu inwestycyjnego w danym kraju, tym bardziej jest on atrakcyjny dla kapitału zagranicznego co przejawia się większym poziomem podejmowanych w nim bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Należy zauważyć, że nie tylko klimat inwestycyjny wpływa na bezpośrednie inwestycje zagraniczne ale także występuje tutaj zależność odwrotna tzn. inwestycje te kształtują również klimat inwestycyjny. Wpływ ten może przybierać charakter zarówno pozytywny, jak i negatywny determinując zmiany w gospodarce kraju goszczącego, co znajduje odzwierciedlenie między innymi w aspekcie jego konkurencyjności międzynarodowej.

Bibliografia

- Bossak, J.W., 2013, Konkurencja i współpraca międzynarodowa, Difin, Warszawa.
- Hallward-Driemeier, M., Stewart, D., 2005, How Do Investment Climate Conditions Vary Across Countries, Regions and Types of Firms? World Development Report 2005, A Better Investment Climate for Everyone.
- Jagiello, E.M., 2012, Kapitał społeczny w kontekście atrakcyjności inwestycyjnej kraju goszczącego, [w:] red. Chojna, J., Raporty. Inwestycje zagraniczne w Polsce 2010-2012, Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur, Warszawa.
- Kikieri, S., Kenyon, T., Palmade, V., 2006, Reforming the Investment Climate. Lessons for Practitioners, International Finance Cororation, The World Bank, Washington.
- Kłysik-Uryszek, A., 2010, Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w gospodarce regionu. Teoria i praktyka., wyd. CeDeWu, Warszawa.
- Kochendorfer-Lucius, G., Plesovic, B., 2005, Investment Cimate, Growth and Poverty, Berlin Workshops Series, The World Bank, Washington.
- Lizińska, W., 2012, Klimat inwestycyjny jako czynnik BIZ w Polsce studium na poziomie układów terytorialnych, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn.
- Michalski, B., 2009, Międzynarodowa koordynacja polityki konkurencji. Budowa ładu korporacyjnego w gospodarce światowej, wyd. Difin, Warszawa.

Niemiec, M., 2005, Dumping podatkowy jako czynnik kształtujący przepływy bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Unii Europejskiej, [w:] Dudek, M., Integracja europejska w międzynarodowej perspektywie. Wybrane problemy, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra.

Oman, Ch., 2000, Policy Competition for Foreign Direct Investment. A study of competition among Governments to Attract FDI, Development Centre of the Organisation for Economic Co-operation and Development, Development Centre Studies, Paris.

Ozawa, T., 1992, Foreign Direct Investment and Economic Development [w:] Transnational Corporations, vol 2, no. 1, Colorado.

Starzyńska, D., 2012, Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a konkurencyjność przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.

UNCTAD, 2013, World Investment Report 2013, New York-Geneva.

Autor: Adriana Łempicka

Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet
Ekonomiczny w Krakowie

[*Artykuł dostępny w systemie OPEN ACCESS na stronie Czasopisma Ekonomia i Zarządzanie*](#)